

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: اولگ خلابوستوف (OLEG KHLOBUSTOV)

برگردان: ا. م. شیری و یادداشت پورتال

۲۷ دسمبر ۲۰۲۲

نقش اتحاد شوروی در تاریخ جهانی قرن بیستم

به مناسبت صدمین سالگرد تشکیل اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی

- ۱- اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی در تاریخ قرن بیستم جایگاه برجسته و شایسته‌ای دارد. پدیدآورندگان اتحادیه از مجموعه ایده‌های افکار و پروژه‌های اجتماعی-سیاسی پیشرفته زمان ما الهام گرفتند. توجه به این نکته مهم لازم است که غرب در طول سالیان متمادی اتحاد شوروی را به عنوان «روسیه بزرگ»، وارث امپراتوری روسیه می‌دانست.
- ۲- اتحاد جماهیر شوروی که پس از پیروزی در جنگ داخلی و مقابله با «کارزار ۱۴ کشور» متولد شد، علاقه و همدردی قابل توجهی را در غرب برانگیخت و احساسات چپ را در جامعه رشد داد. یکی از مشورت‌ترین دانشمندان سیاسی جهان در ارتباط با الهام سازندگان اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی از نظریه کمونیستی در سال‌های ۱۹۸۰ نوشت: «اندیشه کمونیستی نظم ناعادلانه موجود محصول یک ایدئالیسم بی‌روح را رد می‌کرد و در فکر ایجاد یک جامعه بهتر و انسانی‌تر بود... به گونه‌ای که باور به قدرت شعور انسان برای ایجاد جامعه مدرن را با خوشبینی منعکس می‌کرد، قدرتمندترین احساسات-عشق به انسان و نفرت از ظلم را به نام مهندسی اجتماعی با انگیزه اخلاقی بسیج نمود و در این راه موفق شد درخشان‌ترین ذهن‌ها و آرمان‌گراترین روح‌ها را مجنوب خود سازد» (زیبگنیو بژزینسکی شکست بزرگ: تولد و مرگ کمونیسم در قرن بیستم. ۱۹۸۹).
- ۳- اندیشه و اصول اجتماعی-اقتصادی به عنوان مبنای تشکیل اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی، یک جایگزین برای توسعه جهان قدیم و جدید پس از جنگ جهانی اول بود.

بحران اقتصادی جهانی سال‌های ۱۹۳۹-۱۹۲۹ علاقه‌مندی بیشتری به یک آزمایش اقتصادی-اجتماعی بی‌سابقه در اتحاد شوروی را برانگیخت. جان مینارد کینز، اقتصاددان انگلیس، که در دهه ۱۹۳۰ بارها از اتحاد جماهیر شوروی بازدید کرد و «معجزه روسیه» را مشاهده کرد، در کمال دقت آن را مورد مطالعه قرار داد (ج. کینز- ملاحظاتی در باره روسیه شوروی. آیا دولت باید اقتصاد را مدیریت کند. مسکو، آگوریتیم، ۲۰۱۵).

بدیل جهانی شوروی از نگرش دوگانه سیاه و سفید به جهان توسط بسیاری از دانشمندان و نویسندگان خارجی مورد مطالعه قرار گرفته است. کتاب جوزپه باف، که در آرشیوهای مخفی اتحاد شوروی کار می‌کرد، خوانندگان را از جمله با کسانی از مقامات ارشد شوروی مندرج در «فهرست ویژه»، که در راستای «پیشرفت تمدنی» ساخته شده در این کشور و ارتقاء علم، فناوری به سطح بی‌سابقه، ایجاد صنعت قدرتمند، فرهنگ و ادبیات در سطح جهانی و در مسیر تداوم بهترین سنت‌های جست و جوی معنوی روشنفکران قرن نوزدهم - اوایل قرن بیستم سهم بسزائی داشتند، در کوتاه‌ترین زمان ممکن آشنا کرد (جوزپه بوف، اتحاد جماهیر شوروی از ویرانی تا قدرت جهانی. پیشرفت شوروی). «معجزه روسی» توسط آنلی و آندره تورندایک، مستندسازان المانی نیز مورد مطالعه قرار گرفت (معجزه روسیه، فلم مستند دو قسمتی، محصول ۱۹۶۳، جمهوری دموکراتیک المان).

پیتیریم ساروکیان، جامعه‌شناس مشهور جهان، پیشرفت بشر را در به عاریت گرفتن بهترین یافته‌های دو نظام اجتماعی (همگرایی مثبت) در حل مشکلات اجتماعی-اقتصادی و تناقضات توسعه دید.

۴- حس رغبت نسبت به اتحاد شوروی در طول جنگ جهانی دوم به طور قابل توجهی افزایش یافت. در این شرایط، رهبران انگلیس و ایالات متحده آمریکا مجبور به تشکیل اتحاد نظامی-سیاسی با اتحاد شوروی برای مبارزه با فاشیسم المان شدند.

در طول سال‌های تنش زدانی، مستندسازان شوروی و آمریکا این همکاری را در مستند حماسی روسی-انگلیسی «جنگ کبیر میهنی، جنگی ناشناخته» به تصویر کشیدند. نمایش تلویزیونی حماسه مجموعاً ۲۰ قسمت هر قسمت ۵۰ دقیقه‌ای به طور همزمان در اتحاد شوروی و ایالات متحده آمریکا در ۹ مه ۱۹۷۹ آغاز شد.

۵- ماهیت جایگزین توسعه فرهنگی اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی و علاقه‌مندی به ایده‌ها و تجربه سوسیالیستی آن در بسیاری از کشورهای جهان منجر به آن شد، که ایالات متحده آمریکا ستراژی «جنگ سرّی» علیه اتحاد شوروی و سایر کشورهای دموکراتیک خلق را در سال‌های ۱۹۵۱-۱۹۴۶ تدوین کرد.

در سندی زیر عنوان «پیش‌بینی تحولات احتمالی اوضاع سیاسی جهان تا سال ۱۹۵۷» (۱۱ دسمبر ۱۹۴۷)، کمیته مشترک برنامه‌ریزی ستراژی، «تضاد ایدئولوژیک و تضاد منافع بین بلوک شوروی و قدرتهای دموکراتیک غرب» را یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه جهانی نامید. و نوشت: «آن قدر که این نظام با هدف ما تناقض دارد و در هدفش چنان استوار است، که هیچ نظام ارزشی دیگری با این ویژگی وجود ندارد».

دستورالعمل شماره ۶۸ شورای امنیت ملی ایالات متحده به تاریخ ۱۴ اپریل ۱۹۵۰، زیر عنوان «وظایف و برنامه‌های امنیت ملی ایالات متحده آمریکا» نیز به صراحت بیان می‌کند که اساس رویارویی ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی «تضاد عقاید» است. در این رابطه صریحاً اذعان شد: «... ما همچنین، باید تلاش کنیم تا از طریق جنگ حذفی وضعیت جهان را تغییر دهیم. ما باید تلاش کنیم تا نقشه‌های کرملین را نابود سازیم و فروپاشی نظام شوروی را تسریع کنیم!»

۶- ایده همزیستی مسالمت‌آمیز نظام‌های اجتماعی مختلف که توسط رهبری شوروی در دهه ۱۹۵۰ مطرح شد، اتحاد شوروی را به یک رقیب جدی جغرافیای اقتصادی و جغرافیای سیاسی ایالات متحده در صحنه جهانی تبدیل کرد.

این ایده مبتنی بر بی‌اعتمادی به طرح‌های صلح شوروی در سال‌های ۱۹۵۷-۱۹۵۴، به تشدید خواسته‌های اطلاعاتی و خرابکارانه دولت‌های غربی موسوم به سیاست‌های جنگ سرد منجر شد.

تفسیر اصلی آن در اثر معروف ساموئل اف هانتینگتون: «تصادم تمدن‌ها و بازسازی نظم جهانی» منعکس شده است (س. هانتینگتون، تصادم تمدن‌ها، مسکو، ۲۰۰۳).

ز.ب. بژزینسکی، ضد کمونیست حرفه‌ای «جنبه‌های ثمربخش و حتی سازنده تلاش برای یک جامعه کامل» در اندیشه مارکسیسم را انکار نکرد و ابراز امیدواری کرد که در قرن بیستم «دموکراسی‌های کثرت‌گرای مدرن، آن‌ها را بخشی از نظام‌های خود کنند» (زیبگنیو بژزینسکی شکست بزرگ: تولد و مرگ کمونیسم در قرن بیستم، ۱۹۸۹).

جوهره تقابل ایدئولوژیک در غرب بخوبی درک شده بود. بر این اساس، ریگان رئیس‌جمهور ایالات متحده در ۸ جون ۱۹۸۲ طی سخنرانی خود با عنوان «دموکراسی و توتالیتاریسم» در پارلمان انگلیس، محتوا و منطق جنگ اطلاعاتی علیه اتحاد شوروی را چنین توصیف کرد: «عامل تعیین‌کننده در مبارزه‌ای که اکنون در جهان جریان دارد، بمب و راکت نیست، بلکه آزمون اراده و اندیشه است، آزمون شجاعت معنوی، آزمون ارزش‌هایی است که ما صاحب آن هستیم، آن‌ها را گرامی می‌داریم، آرمان‌هایی که ما به آن پای‌بندیم».

بیل کلینتون، رئیس‌جمهور ایالات متحده در سال ۱۹۹۸ گزارشی از سوی شرکت «Strategic Informational Warfare Rising» (اهمیت روزافزون رویارویی اطلاعات) ارائه داد که در آن وظایف زیر معین شده بود:

- تغییر ارزش‌ها و مبانی اخلاقی شهروندان کشورهای خارجی با ایجاد فضای کمبود معنویت، تخریب سنت‌های معنوی و اخلاقی ملی و پرورش نگرش منفی نسبت به میراث فرهنگی و تاریخی آن‌ها؛

- دستکاری افکار عمومی و جهت‌گیری سیاسی گروه‌های مختلف اجتماعی به منظور ایجاد فضای عصبی و هرج و مرج؛

- ارائه اطلاعات نادرست به مردم در مورد کار ارگان‌های دولتی، تضعیف اقتدار آن‌ها، بی‌اعتبار کردن نهادهای دولتی؛

- تضعیف اعتبار بین‌المللی دولت، همکاری آن با سایر کشورها.

نگاهی به اولین مورد از این وظایف: «تغییر ارزش‌ها و مبانی اخلاقی شهروندان کشورهای خارجی با ایجاد فضای کمبود معنویت، تخریب سنت‌های معنوی و اخلاقی ملی و پرورش نگرش منفی نسبت به میراث فرهنگی و تاریخی آن‌ها». این، سرآمد ایده مطرح شده در طرح معروف دالس علیه اتحاد شوروی بود.

در دسامبر ۱۹۹۹، دستورالعمل شورای امنیت ملی ایالات متحده آمریکا با عنوان «توصیه‌های ستراتیژیک برای جنگ اطلاعاتی نسل دوم» تصویب گردید.

لازم به ذکر است که **تام داین**، رئیس رادیو اروپای آزاد-رادیو آزادی در طول سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۵، در دسامبر ۲۰۱۵ اعتراف کرد: «اکنون غرب و روسیه در وضعیت جنگ اطلاعاتی قرار دارند» و افزود که رادیو آزادی در ۲۳ کشور به ۲۸ زبان برنامه پخش می‌کند. شش مورد از این خدمات زبانی به مخاطبان فدراسیون روسیه اختصاص دارد. تام دین همچنین اذعان کرد که در سال ۲۰۰۵ بودجه بیشتری نسبت به همیشه به کار این ابزارهای جنگ سرد اختصاص یافت: ۹۴ میلیون دلار در سال ۲۰۱۵، ۱۰۶ میلیون دلار در سال ۲۰۱۶ و ۱۲۰ میلیون دلار برای سال ۲۰۱۷ برنامه‌ریزی شد.

تجربه جنگ سرد علیه اتحاد شوروی در ایالات متحده و سایر کشورهای غربی در دست «مطالعه، تجزیه و تحلیل» و «پردازش خلاقانه» برای «کاربرد عملی» بیشتر است. بررسی این سوی «پشت پرده» روابط بین‌الملل امروزه از اهمیت عملی بالایی برخوردار است.

سخنرانی در کنفرانس بین‌المللی علمی- عملی مسکو، ۲۲ دسامبر ۲۰۲۲: «اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی به‌مثابه تلاش برای ساختن یک تمدن جدید کمونیستی» (او. خلابوستوف).

نقل از: [بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#)

۵ دی- جدی ۱۴۰۱

یادداشت:

ارجحاری به تاریخ پر افتخار اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در زمان ایجاد آن و احترام عمیق به بنیانگذاران شوروی سوسیالیستی و نقش عظیم خلقهای شوروی، حزب کمونیست آن کشور و رهبری داهیانه "ستالین" در شکست فاشیزم و نجات تمام انسانهای کره زمین از مناسبات برده سازی که فاشیزم هیتلری در نظر داشت، نباید بدان معنا تعبیر گردد که استحاله شوروی بزرگ لنینی و ستالینی بعد مرگ آنها به زندان بزرگ خلقهای آن کشور و ماشین کشتار خلقهای سایر جهان به خصوص خلق افغانستان، بعد از پیروزی خروسچفیزم به یک کشور سوسیال امپریالیستی نیز مورد تأیید قرار بگیرد.

اداره پورتال "افغانستان آزاد-آزاد افغانستان"